

Φερομόνες

Η νέα εποχή στην κτηνιατρική επιστήμη

ΤΗΣ ΕΛΕΝΗΣ ΣΑΜΣΑΡΕΛΟΥ, ΚΤΗΝΙΑΤΡΟΣ-ΥΓΙΕΙΝΟΛΟΓΟΣ

Το στρες δεν αποτελεί αποκλειστικό «προνόμιο» των ανθρώπων. Εκτιμάται ότι είναι μια πολύ πραγματική και εξουθενωτική κατάσταση και για τα ζώα. Η διαπίστωση αυτή οδήγησε σε ένα συναρπαστικό νέο πεδίο έρευνας.

Τις φερομόνες και τη φερομονοθεραπεία.

Τα ζώα δεν μπορούν να εκφράσουν με λόγια το φόβο τους, όμως αυτός μπορεί να γίνει αντιληπτός από τα σημάδια υψηλής εγρήγορσής τους (τρέμουν, λαχανιάζουν, κλαψουρίζουν, ουρούν) και από τις προσπάθειες να αποφύγουν ή να ξεφύγουν από μια δυσάρεστη κατάσταση. Σε μερικές περιπτώσεις, ο φόβος μπορεί να παραμείνει για μήνες και χρόνια και να μετατραπεί σε φοβία, πχ. ο φόβος για τις κροτίδες, τα πυροτεχνήματα, τις αστραπές και τις βροντές, την κυκλοφορία των οχημάτων...

Είναι δύσκολο να αντιληφθούμε ότι ακόμη και τα σπίτια μας, που μοιραζόμαστε με τα ζώα συντροφιάς, σε ορισμένες περιπτώσεις αποτελούν αιτία διαταραχής για αυτά.

Τι είναι οι φερομόνες.

Ο όρος φερομόνη (pheromone) προέρχεται από τις Ελληνικές λέξεις «φέρειν» και «ορμάν» και χρησιμοποιήθηκε για πρώτη φορά το 1959 από τους Karlson και Luscher.

Οι φερομόνες, που ονομάζονται επίσης και εξωορμόνες ή «κοινωνικές οσμές», είναι άοσμες φυσικές χημικές ουσίες που απελευθερώνονται από την επιφάνεια του σώματος των ζώων στο άμεσο περιβάλλον. Είναι «ειδικές» για κάθε είδος ζώου και επηρεάζουν τη συμπεριφορά ζώων του ίδιου είδους: επιδρούν στη γενική συναισθηματική συμπεριφορά και όχι μόνο στη γενετήσια.

Οι φερομόνες ανιχνεύονται από τα ζώα του ίδιου είδους μέσω του ρινικού διαφράγματος και διαβιβάζουν μηνύματα στον εγκέφαλο που επηρεάζουν τη συναισθηματική συμπεριφορά των ζώων σε περιόδους ανησυχίας.

Ο όρος φερομονοθεραπεία σήμερα χρησιμοποιείται σε παγκόσμια κλίμακα για τη χρήση των φερομονών σε κλινικά σύνδρομα διαταραχής συμπεριφοράς.

Η απελευθέρωση φερομόνης στο περιβάλλον του ζώου το κάνει να νιώθει λιγότερο ανήσυχο, ακόμη και στην παρουσία ερεθισμάτων που προκαλούν στρες και φόβο.

Η λειτουργία των φερομονών βασίζεται στην απελευθέρωση ενός χημικού σήματος από τον εγκέφαλο που εξαλείφει το αίσθημα της αβεβαιότητας, παύει το στρες και κάνει τα πράγματα και το περιβάλλον να δείχνουν οικεία.

Φερομόνες του σκύλου.

Στο σκύλο έχει απομονωθεί μια φερομόνη, η οποία περιγράφεται επιστημονικά ως «dog appeasing pheromone» και εκκρίνεται από το θηλυκό σκύλο μεταξύ 3ης και 5ης ημέρας μετά τον τοκετό. Αντίστοιχες φερομόνες εκκρίνονται από όλα τα θηλαστικά που γαλουχούν.

Η φερομόνη του σκύλου χρησιμοποιείται πολύ αποτελεσματικά στην πρόληψη και θεραπεία αντιδράσεων των κουταβιών και των ενήλικων σκύλων στο φόβο και το στρες που εκφράζονται ως:

- Συχνό γαύγισμα
- Αφόδευση μέσα στο σπίτι
- Υπερβολικό γλείψιμο
- Αντίδραση στο άγγιγμα
- Υπερβολική αντίδραση σε ήχους και κινήσεις
- Διάφορες ζημιές...

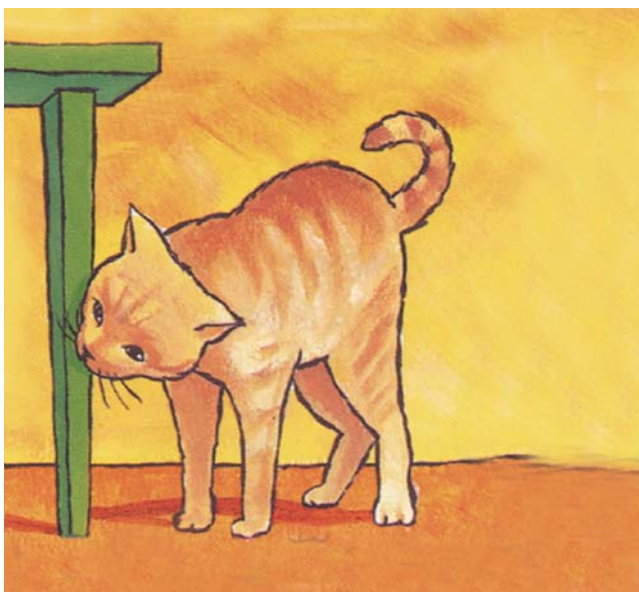

Οι αντιδράσεις αυτές των σκύλων παρατηρούνται όταν:

- Αλλάζουν χώρο
- Αλλάζουν ιδιοκτήτη
- Αντιμετωπίζουν νέες και απρόβλεπτες καταστάσεις
- Άγνωστα ζώα και άνθρωποι επισκέπτονται το χώρο τους...

Αντίστοιχες αντιδράσεις μπορούν να εκδηλωθούν όταν το ζώο επισκέπτεται τον κτηνίατρο καθώς επίσης και σε νοσοκομεία, κλινικές, χώρους φιλοξενίας όπου συγκεντρώνονται πολλοί σκύλοι.

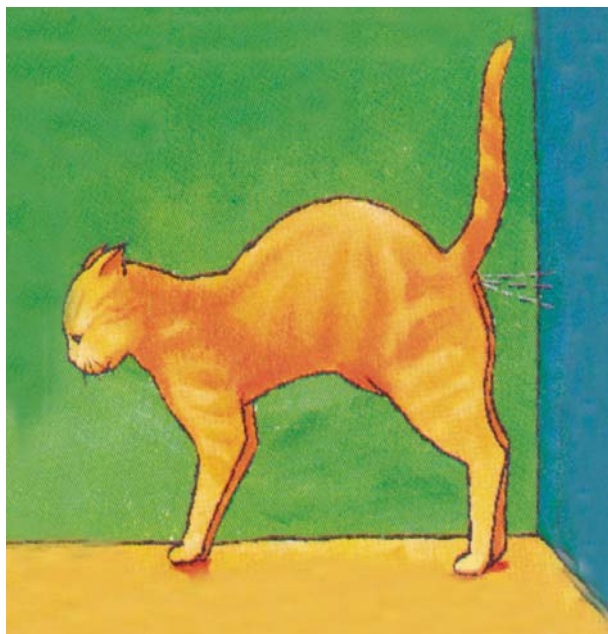

Φερομόνες της γάτας.

Στη γάτα έχουν μέχρι σήμερα απομονωθεί 5 «κλάσματα» φερομόνης (F1-F5) από τις εκκρίσεις του προσώπου, καθένα με συγκεκριμένο ρόλο.

Η φερομόνη F3 χρησιμοποιείται αποτελεσματικά στη θεραπεία αντιδράσεων στο στρες που εκφράζονται ως:

- Οριοθέτηση της περιοχής με τα ούρα (μαρκάρισμα)
- Απώλεια της όρεξης
- Γρατσούνισμα των επίπλων
- Συνεχές νιαούρισμα κατά τη διάρκεια της νύχτας
- Μειωμένη επιθυμία για παιχνίδι και αντίδραση...

Τέτοιες αντιδράσεις εκδηλώνουν οι γάτες όταν:

- Μεταφέρονται σε άλλο χώρο
- Αλλάζουν ιδιοκτήτη
- Φιλοξενούνται σε ενδιαίτημα
- Αλλάζει η θέση των επίπλων
- Νέα ζώα φθάνουν στο χώρο τους
- Επιστρέφουν από χώρο νοσηλείας
- Συγκεντρώνονται πολλές γάτες σε ένα χώρο

Οι φερομόνες είναι πολύ αποτελεσματικές στην αντιμετώπιση των προβλημάτων συμπεριφοράς λόγω στρες και φοβιών.

Η φερομονοθεραπεία προσφέρει ένα μοναδικό, ασφαλή, επιστημονικό και αποτελεσματικό τρόπο αντιμετώπισης μεγάλου αριθμού προβλημάτων συμπεριφοράς.

Μελέτες έδειξαν ότι η χρήση της φερομόνης μείωσε το μαρκάρισμα με τα ούρα τουλάχιστο κατά 70% και έως 97%. Ακόμη και 10 μήνες μετά τη θεραπεία το 70% των ζώων βρίσκεται υπό έλεγχο.

Στην παγκόσμια αγορά κυκλοφορεί συνθετικά παραγόμενη φερομόνη που απελευθερώνεται μέσω ηλεκτρικής συσκευής.

Οι φερομόνες του σκύλου και της γάτας είναι ακίνδυνες για τον άνθρωπο και χρησιμοποιούνται σε χιλιάδες σπίτια σε όλο τον κόσμο. Οι διαταραχές της συμπεριφορά των ζώων συντροφιάς αντιμετωπίζονται και για την επιλογή της κατάλληλης αγωγής συμβουλευθείτε τον κτηνίατρό σας.

